

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: cbos@pol.pl

BS/225/199/94

CÓŻ WIEMY O MIŁOŚCI?

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Okres Bożego Narodzenia czy zbliżający się koniec roku skłaniają zwykle do refleksji i podsumowań. Świąteczna atmosfera, krąg najbliższych sprzyjają uświadomieniu sobie tego, co jest dla nas naprawdę ważne. Czym zatem dla Polaków jest szczęście? Jakie wartości dają im poczucie spełnienia? Jak rozumieją miłość? Odpowiedziom na te pytania postanowiliśmy poświęcić niniejszy komunikat¹.

Szczęście to przede wszystkim rodzina

Badanym przedstawiliśmy listę dziesięciu wartości z prośbą o uporządkowanie ich w kolejności od najważniejszej, mającej największy wpływ na to, by człowiek mógł czuć się szczęśliwy, do najmniej ważnej.

		CBOS
CO DAJE NAM SZCZĘŚCIE?	MIEJSCE W HIERARCHII WAŻNOŚCI	
Rodzina	2,4	
Miłość	3,6	
Wierność	4,8	
Przyjaźń	4,9	
Wolność	5,1	
Pieniądze	5,4	
Ciekawa praca	5,5	
Wiara	5,8	
Seks	8,3	
Sztuka	9,0	

¹Badanie zrealizowano na zlecenie Wydawnictwa Arlekin w dniach 6-10 października '94 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1184).

Okazało się, że zdecydowanie najwyżej cenione są te wartości, które stanowią fundament trwałych więzi między ludźmi - **rodzina, miłość, wierność i przyjaźń**. Pierwsze trzy z nich istotnie wyżej cenione są przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przyjaźń natomiast - przez osoby wolne, zarówno najmłodsze, jak i najstarsze, oraz przez mieszkańców wielkich miast. Mniej ważna jest przyjaźń dla menedżerów i kadry kierowniczej. Ludzie starsi wyżej cenią wierność jako fundament szczęścia w relacji z bliskimi. Ideał wierności cieszy się również uznaniem robotników niewykwalifikowanych. Ludzie młodzi budują swoje szczęście opierając się raczej na wierze w miłość. Podobnie wysoko jest ona ceniona przez osoby z wyższym wykształceniem, nie uczestniczące w praktykach religijnych.

Niżej w hierarchii szczęścia stoją: **wolność, pieniądze i ciekawa praca**, a więc wartości w dużej mierze zorientowane na realizację potrzeby sukcesu w relacji ze światem zewnętrznym. Ciekawa praca oraz pieniądze to wartości szczególnie cenione przez osoby, dla których stanowią one raczej przedmiot marzeń niż wynik bezpośredniego doświadczenia. Pieniądze dają szczęście przede wszystkim tym, którzy mają ich najmniej, tzn. badanym z rodzin, w których dochody na osobę są niższe niż 750 tys. złotych. Bardziej cenione są przez ludność wiejską niż mieszkańców wielkich miast. Zdecydowanie mniejszym pożądanym cieszą się pieniądze wśród inteligencji i kadry kierowniczej. Interesująca praca natomiast jest wyżej ceniona przez bezrobotnych i robotników wykwalifikowanych, mniej zaś przez studentów i emerytów.

Wolność jest wartością szczególnie bliską inteligencji i prywatnym przedsiębiorcom. Sytuują ją na trzecim po rodzinie i miłości miejscu w hierarchii szczęścia. Jest ona również wysoko ceniona przez mieszkańców wielkich miast oraz osoby niepraktykujące. Tym, czym wolność jest dla ludzi z kręgu liberalnej kultury wielkich miast, tym dla ludzi z tradycyjnej kultury wiejskiej jest, jak się wydaje, **wiara**. Jako źródło szczęścia wiara jest wymieniana przede wszystkim przez osoby często praktykujące, mieszkańców wsi, starszych wiekiem, z wykształceniem podstawowym.

Ostatnie miejsca w hierarchii wartości zajmuje **seks** oraz **sztuka**. Wydaje się, że doznania estetyczne przez swoją elitarność nie są szeroko cenionym źródłem dostępu do stanu szczęśliwości.

Wartość sztuki wyżej ceni inteligencja, uczniowie i studenci oraz osoby w stanie wolnym. Niska pozycja seksu w hierarchii szczęścia może być związana z niechętnym

stosunkiem części badanych do ujawniania opinii o sprawach intymnych. Potwierdza to fakt, że wyżej w hierarchii wartości szczęścia sytuują ją badani lepiej wykształceni, tkwiący korzeniami w kulturze wielkomiejskiej, w której seks nie stanowi tabu w takim stopniu, jak w kręgach społecznych wyznających wartości tradycyjne. Zgodnie z przewidywaniami, o seksie chętniej mówią mężczyźni, ludzie młodzi i samotni.

Prawdziwa miłość - "szał uniesień" czy "nasze codzienne budowanie"?

Miłość to uczucie bardzo złożone. Próby jej zdefiniowania lub choćby tylko przybliżonego określenia jej istoty zajmują całe tomy. By mówić o tym, jak kochają Polacy, co to uczucie dla nich znaczy, nie wystarczą nam jednak słowa poetów i filozofów. Potrzebne nam są opinie Polaków, to co oni sami mogą na ten temat powiedzieć. W pytaniu otwartym zapytaliśmy ankietowanych, czym jest według nich prawdziwa miłość.

W wypowiedziach badanych miłość pojawia się głównie w kontekście długotrwałego związku dwojga ludzi. Polacy płci obojga w przeważającej liczbie definiują prawdziwą miłość tak jak można by definiować dobre małżeństwo.

Dla jednej trzeciej respondentów w prawdziwej miłości najbardziej liczą się wartości związane z bezpieczeństwem, trwałością związku: wierność, wzajemna lojalność i zaufanie. Prawie równie ważna okazuje się wzajemna akceptacja, która zakłada jednocześnie tolerancję, zdolność do wybaczenia i umiejętność przetrwania wszelkich "zawirowań" życiowych i emocjonalnych (27%).

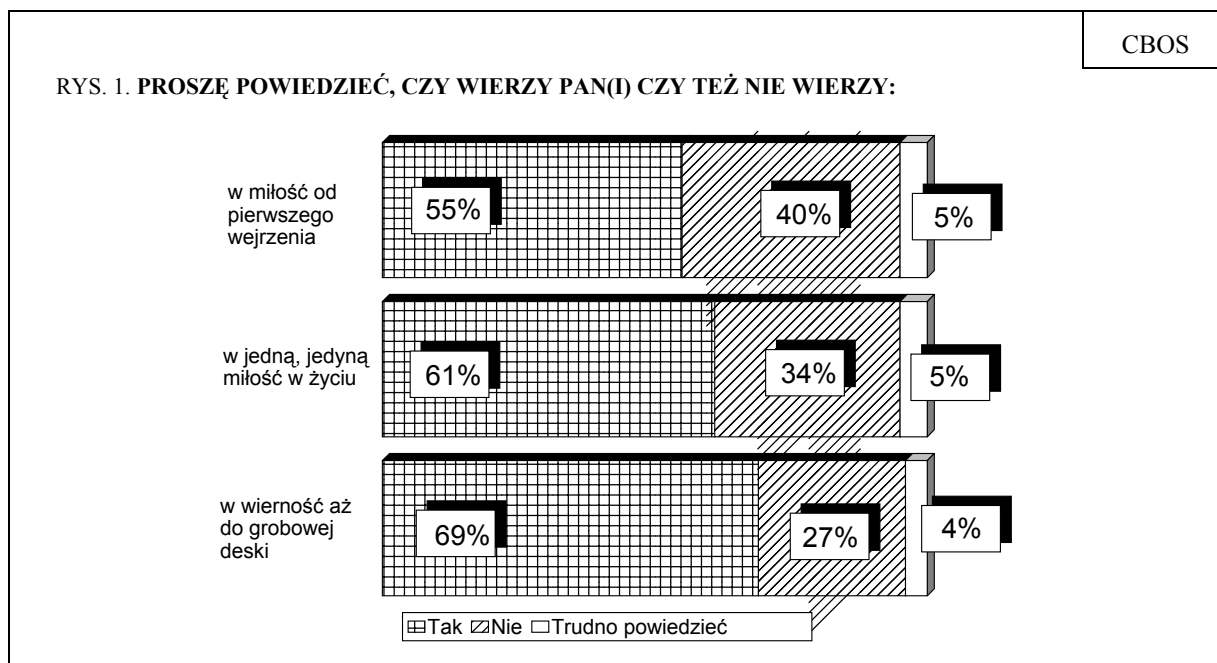
Rzadziej jako cechy miłości prawdziwej wymieniano wzajemny szacunek (12%), przywiązanie czy nawet przyzwyczajenie wynikające ze wspólnego dzielenia życia (10%).

Podobnie często mówiono o przyjaźni jako jej konstytutywnym elemencie. W prawdziwej miłości, zdaniem ankietowanych, równie często pragnie się dawać, poświęcać się dla kochanej osoby (8%), co poszukuje się oparcia w partnerze, jego opieki (7%).

Dla co dziesiątego z respondentów prawdziwą miłością są dzieci, dom, związki rodzinne. O tym, że standardy miłości rodzinnej mogą być różne, świadczy fakt, że w pewnym - co prawda bardzo niewielkim - odsetku wypowiedzi miłość była definiowana jako brak przemocy w rodzinie, brak kłótni.

Tylko sporadycznie (2% ogółu odpowiedzi) wspomniano o udanym seksie czy obecności stałego pożądanego jako warunku prawdziwej miłości. Jeszcze rzadziej wspomniano o czułości. Zupełnie sporadycznie jako element prawdziwej miłości wymieniano wspólnotę zainteresowań.

Na podstawie otrzymanych odpowiedzi można stwierdzić, że w polskim społeczeństwie dominuje romantyczne pojmowanie miłości. Wydaje się, że prawdziwa miłość w dużym stopniu bywa utożsamiana z miłością rodzinną. Uderzający jest fakt, że prawie w ogóle nie była ona definiowana według siły działania, intensywności przeżyć czy stopnia fascynacji lub "zatrącenia się" w niej. Można przypuszczać, że jest to wynik użycia przymiotnika "prawdziwa" jako kryterium definicyjnego. Dla Polaków prawdziwe okazuje się chyba tylko to, co ma zdolność przetrwania. Czas wydaje się tą miarą, która odmierza prawdziwość bądź złudność naszych uczuć. Nawet o prawdziwości stanów emocjonalnych nie decyduje, zdaniem ankietowanych, ich siła, intensywność przeżyć lub miejsce zajmowane w emocjonalnej pamięci, ale ciągłość, trwanie. Nastawienie na długi dystans i postrzeganie życia emocjonalnego w dalekim horyzoncie czasowym znajduje odbicie w poglądach Polaków na trwałość miłości, a także łatwość zakochania się.

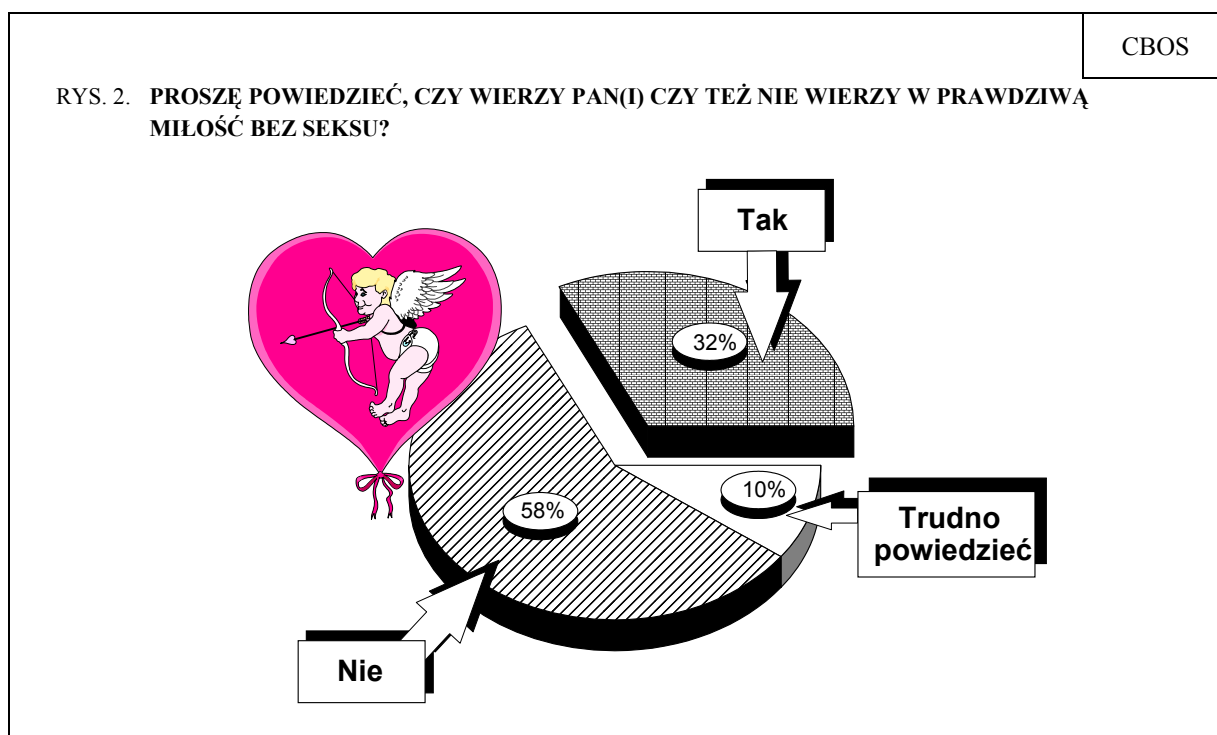

Ponad dwie trzecie ankietowanych głęboko wierzy w prawdziwość słów przysięgi małżeńskiej, wypowiedzianych podczas ceremonii ślubnej: "... i że cię nie opuszczę, aż do śmierci".

Potwierdza to, jak wielką wartość dla Polaków ma wierność i lojalność małżeńska. Co oczywiste, wiąże się to z przekonaniem, że nie traktuje się partnera jak zjawiska sezonowego, a męża lub żony nie zmienia się jak rękawiczek. Zbliżony odsetek respondentów wierzy w jedną jedyną miłość w życiu.

W stosunkowo mniejszym stopniu respondenci są przekonani o możliwości zakochania się od pierwszego wejrzenia, choć i tak ponad połowa uważa, że jest to możliwe.

Mimo że, według większości badanych, seks nie jest dla prawdziwej miłości warunkiem wystarczającym, to pozostaje jej warunkiem koniecznym. Tylko co trzeci z Polaków wierzy, że prawdziwa miłość może mieć charakter platoniczny, może istnieć bez seksu.

W "czystą", aseksualną miłość częściej wierzą kobiety niż mężczyźni. Najczęściej podają ją w wątpliwość ludzie młodzi i w średnim wieku, natomiast osoby starsze (powyżej 55 roku życia) częściej sądzą, że jest ona możliwa. Jest to oczywiste - z wiekiem ta dziedzina życia staje się mniej ważna, choć nie musi to wcale oznaczać wygaśnięcia uczucia łączącego dwoje ludzi. Zatem pojęcie miłości może również ewoluować, co jest poniekąd doświadczeniem niedostępnym dla ludzi młodych.

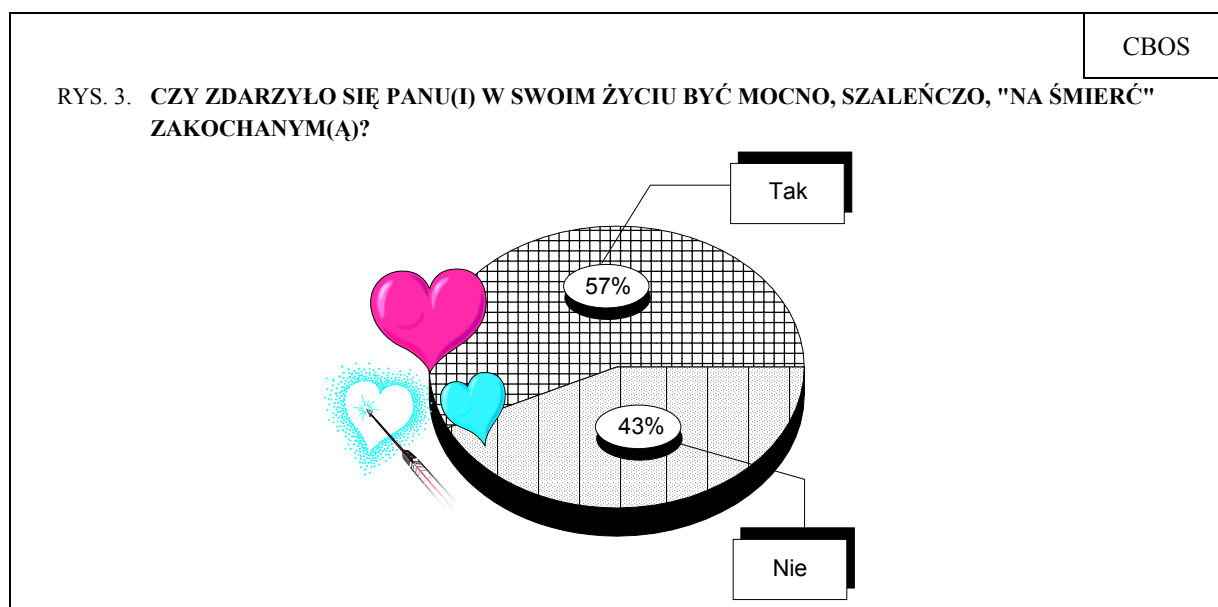
Wydaje się jednak, że przyczyny tej rozbieżności ocen nie leżą wyłącznie po stronie fizjologii. Na ten wynik ma zapewne wpływ również kultura, w której zostaliśmy wychowani.

W aspekcie pokoleniowym cezurą wydają się tu lata sześćdziesiąte, dekada rewolucji seksualnej na Zachodzie, której fala za pośrednictwem mass mediów w jakimś stopniu dotarła i do naszego kraju. Dla zdecydowanej większości ludzi dojrzewających po tym okresie miłość bez seksu jest praktycznie nie do pomyślenia, co nie jest tak oczywiste dla pokolenia starszych.

Wiara w platoniczne uczucie wiąże się także z religijnością. Osoby głęboko religijne - praktykujące kilka razy w tygodniu - częściej niż niewierzący uważają za możliwą miłość bez seksu. Miejski styl życia oraz wyższe wykształcenie sprzyjają natomiast, choć niezbyt silnie, przeświadczeniu, że prawdziwa miłość bez seksu nie istnieje.

Wielka miłość

Szalona miłość jak na tak wyjątkowe uczucie przystało nie jest czymś powszechnym i powszednim, ale nie należy też do rzadkości. Ponad połowa Polaków twierdzi, że przeżyła w swoim życiu szaloną, bezgraniczną namiętność.

Choć z autopsji zna ten stan ducha więcej niż co drugi Polak, jednak odsetek osób twierdzących, że nigdy w życiu nie przeżyli tak intensywnej fascynacji drugą osobą (43%), jest dość duży.

Wbrew utartym sądom, że kobiety są bardziej uczuciowe i romantyczne, statystycznie rzecz ujmując w sprawach "sercowych" okazują się one bądź bardziej ostrożne, bądź bardziej "chłodne" niż mężczyźni - mocno zakochują się trochę rzadziej niż płęć brzydka.

Doświadczenie bezgranicznej miłości, jak się okazuje, nie jest przywilejem bądź przypadłością - w zależności od preferencji interpretacyjnych - ludzi bardzo młodych. Dzisiejsi Romeo i Julia musieliby być nieco starsi. Do tych, którzy przeżyli bezgraniczne zakochanie, najczęściej zaliczają się bowiem nie najmłodszy spośród ankietowanych (do 25 roku życia), ale pokolenie trochę starsze (osoby w wieku od 25 do 34 lat). Do silnego i pełnego zaangażowania uczuciowego potrzebny jest pewien stopień emocjonalnej, a może przede wszystkim społecznej dojrzałości. Można przypuszczać, że najmłodszy badani częściej niż grupa o pokolenie starsza traktują swoją fascynację płcią przeciwną jako "szczenięcą miłość". Mimo że szanse na wielką miłość z wiekiem prawdopodobnie są coraz mniejsze, jednak większość ludzi zachowuje pamięć o niej. Osoby w średnim wieku i najstarsi równie często mówią o tym, iż dane im było przeżyć prawdziwą namiętność.

Okazuje się, że aby stracić głowę dla ukochanej lub ukochanego, trzeba najpierw tę głowę mieć. Zdolności do przeżycia bezgranicznej miłości wyraźnie sprzyja bowiem wyższe wykształcenie. Mówiąc poważnie, spore znaczenie dla tego rodzaju przeżyć może mieć kulturowe i obyczajowe obycie, a także przekonanie o autotelicznej wartości tego stanu ducha nabyte w procesie socjalizacji, czyli krótko mówiąc - dążenie do zakochania się.

Miejski styl życia oraz liczne kontakty społeczne również sprzyjają poruszeniom serca. Ten rodzaj zauroczenia drugą osobą najrzadziej przytrafia się mieszkańcom wsi, a rolnicy są grupą zawodową najrzadziej - według własnych deklaracji - doświadczającą bezgranicznej miłości. Nie od rzeczy będzie tu przypomnieć, że jeszcze do niedawna kobiety przytłoczone nadmiarem obowiązków uciekały ze wsi - stąd w miastach na statystycznego mężczyznę przypada ich więcej. Dzięki temu w mieście przynajmniej dla jednej płci jest dużo łatwiej o obiekt westchnień.

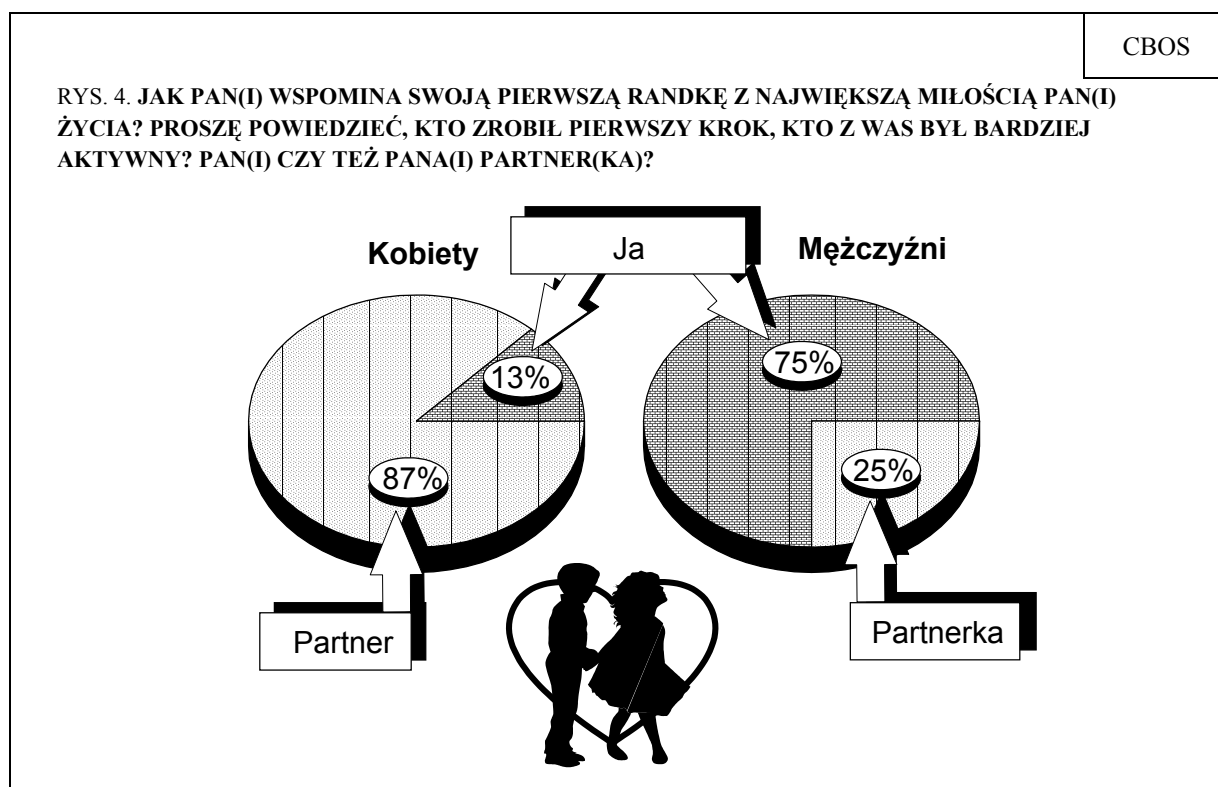
Mimo że (podobno) pieniądze szczęścia nie dają, to jednak ludzie o wyższym statusie materialnym i lepszej samoocenie prowadzą bogatsze, a może tylko bardziej burzliwe, życie emocjonalne. Tego rodzaju romantyczna miłość stosunkowo częściej niż innym przytrafiała się osobom oceniającym swoje obecne warunki materialne jako dobre, a także tym, którzy osiągnęli

wysoki szczebel kariery zawodowej. Zapewne z powyższych przyczyn najłatwiej zakochują się "na śmierć" prywatni przedsiębiorcy bądź inteligenci. Najrzadziej zakochani bywają natomiast rolnicy.

Znaczy to, że do miłości trzeba "mieć głowę" także w innym sensie - ludzie fizycznie zapracowani, zagonieni lub o obniżonej samoocenie, wynikającej z ich położenia społecznego bądź materialnego, mogą nie mieć czasu ani ochoty na tego rodzaju uczuciowe fanaberie.

Jeśli już Polacy zakochują się na śmierć i życie, to zdarza im się to przeważnie tylko raz (72%). Jedną jedyną miłość tego rodzaju częściej mają w swoim życiorysie kobiety niż mężczyźni. Mniej niż jedna piąta ankietowanych doświadczyła takiego uczucia dwa razy (17%), a co dziesiąty zakochał się szaleńczo co najmniej trzy razy w życiu.

Tradycja kultury europejskiej przypisywała mężczyźnie rolę zdobywcy, tego, który czynił pierwszy krok ku damie, podczas gdy jej pozostawała bierna rola wybranki. Oczywiście emancypacja kobiet, ich praca zawodowa, partnerski układ w rodzinie, nie wspominając już o współczesnym feminizmie, porządek ten całkowicie zmieniły. Czy znajduje to odbicie w damsko-męskich doświadczeniach Polaków?

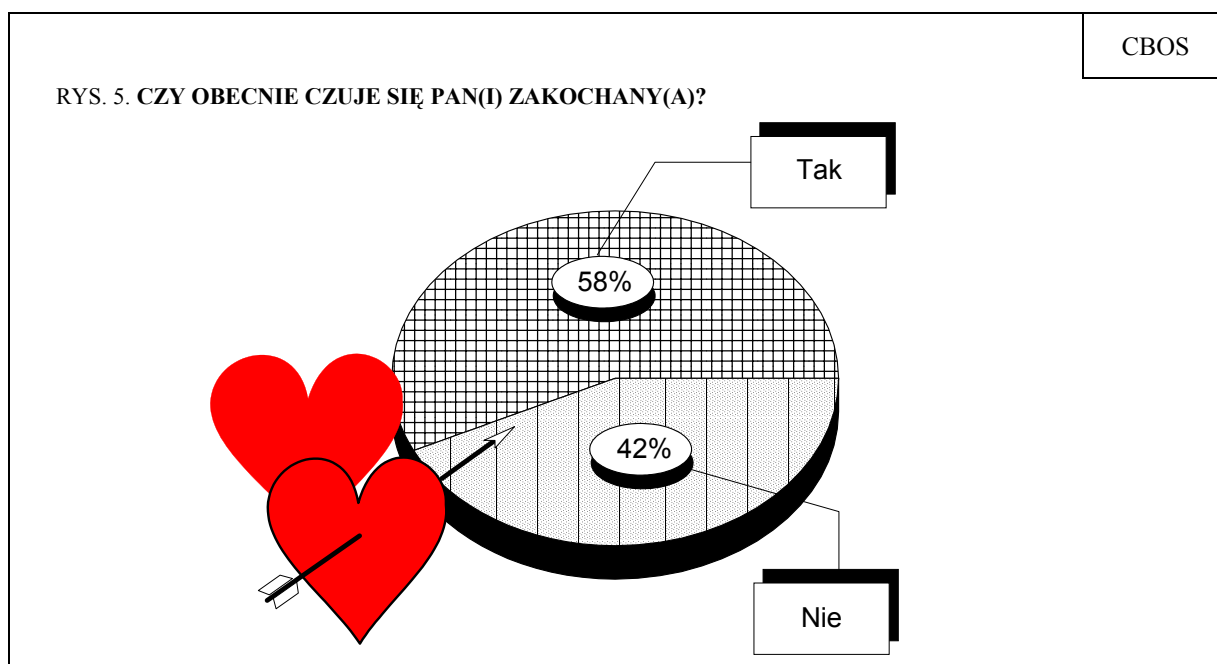

Okazuje się, że zmieniło się bardzo niewiele. Pierwszy krok należy przeważnie do mężczyzny. Tylko jedna czwarta mężczyzn przyznała się, że na pierwszej, najważniejszej w ich życiu, randce stroną bardziej aktywną była kobieta. Ankietowane panie jeszcze rzadziej niż ich partnerzy przypisywały sobie inicjatywę - tylko co ósma spośród nich twierdzi, że to one zrobiły pierwszy krok.

Jednak pewne zmiany obyczajowe dają się zaobserwować nawet na podstawie badania sondażowego. Pierwszy krok tym częściej należy do kobiety, im jest ona młodsza. Kobiety z wyższym wykształceniem najrzadziej przyznają się do przejmowania inicjatywy. Być może w ich wypowiedziach najsilniej odbijają się przyjęte powszechnie normy obyczajowe.

Zakochani są wśród nas?

Miłość jest jedną z priorytetowych wartości w życiu Polaków. Czy jest to także wartość obecna w ich życiu czy też o jej znaczeniu decyduje raczej jej pragnienie? Czy Polacy czują się zakochani?

Twierdząco na to pytanie odpowiedziała ponad połowa ankietowanych. W swoich wybrankach i wybrańcach najczęściej kochają się ludzie w tzw. kwiecie wieku (w przedziale 25-34 lata). Rzadziej kochają najmłodszy (do 24 roku życia). Nie wiadomo, czy są oni bardziej

wstrzemięźliwi w uczuciach niż wynikałoby z potocznej wiedzy czy też przeżywają raczej przygody, bez tego szczególnego zaangażowania, które pozwalałoby im powiedzieć, że kogoś kochają. Szczęśliwej miłości sprzyjają: wyższe wykształcenie, dobre warunki materialne oraz wysoki status zawodowy - najwięcej zakochanych jest wśród przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji oraz prywatnych przedsiębiorców. Najrzadziej szczęśliwi w miłości są robotnicy niewykwalifikowani.

Miłość małżeńska

Sądząc po wypowiedziach ankietowanych, tylko nieliczne małżeństwa przechodzą obecnie kryzys uczuciowy. Aż 87% badanych pozostających w związkach małżeńskich twierdzi, że są zakochani. Miłość małżeńska wyraźnie jednak słabnie wraz z wiekiem. Do najszcześniejszych w miłości zaliczają się małżeństwa 25-34-latków. Ciekawe są różnice między najmłodszymi kobietami i mężczyznami pozostającymi w związkach małżeńskich - w tym wieku w swoich partnerach częściej zakochane są zamężne kobiety niż żonaci mężczyźni. Miłość do swych partnerów częściej deklarują panie mieszkające w wielkich miastach, respondentki z wyższym wykształceniem, pracownice umysłowe niższego szczebla oraz gospodynie domowe.

Kryzys ekonomiczny nie sprzyja miłości małżeńskiej. Brak pieniędzy bardziej przeszkadza w miłości kobietom niż mężczyznom. Im lepiej oceniają one sytuację materialną rodziny, tym częściej są zakochane w swoich mężach.

O ile aktywność i kariera zawodowa kobiet raczej przeszkadzają niż pomagają w miłości, o tyle zakochani mężczyźni to przede wszystkim ci, którzy osiągnęli wysoką pozycję zawodową - przedstawiciele kadry kierowniczej. Najrzadziej zakochani w swoich żonach są rolnicy. Interesujące jest to, że głęboka religijność i częstość uczestniczenia w praktykach religijnych sprzyjają miłości mężów do żon. Natomiast kobiety bardzo religijne, uczestniczące kilka razy w tygodniu w praktykach religijnych, dużo rzadziej czują się zakochane.

Na koniec przyjrzyjmy się, które z wyobrażeń, opinii i doświadczeń badanych z romantyczną miłością powodują, że stanowi ona dla nich wartość wysoko cenioną. Okazuje się², że aby wysoko cenić miłość, trzeba ją najpierw przeżyć. Osoby, które przeżyły stan

² Zastosowano analizę regresji

"szaleńczego zakochania", zarówno kobiety jak i mężczyźni, wyżej cenią miłość niż ci, których strzały Kupidyna raczej omijały. Nie wystarczy jednak tylko jednorazowe zakochanie się, by miłość była już wartością wysoce pożądaną. Trzeba jeszcze wierzyć, że miłość jest nierozzerwalnie związana z seksualnym spełnieniem, a o jej obecności wiemy już od "pierwszego wejrzenia". Prawdziwa miłość to - zgodnie ze spontanicznymi wypowiedziami badanych - nie tylko jej romantyczna odmiana. Jednak wiara w miłość, jaką sławili bardowie literatury romansu, z całą pewnością dodaje blasku prawdziwemu życiu, w którym nie wszystko i nie zawsze jest tak piękne.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Co daje nam szczęście?

	Przyjaźń		Ciekawa praca		Miłość	
	Średnia	Liczba osób	Średnia	Liczba osób	Średnia	Liczba osób
Ogółem	4.9	1161	5.5	1159	3.6	1158
Płeć						
Mężczyźni	4.9	554	5.3	554	3.7	554
Kobiety	4.9	607	5.5	604	3.6	603
Wiek						
do 24 lat	4.6	154	5.5	154	3.1	154
25-34	5.1	215	5.1	215	3.4	214
35-44	5.2	248	5.2	248	3.2	247
45-54	5.0	169	5.4	169	4.0	168
55-64	4.8	181	5.6	181	4.2	181
65 lat i więcej	4.5	193	6.0	191	4.0	192
Miejsce zamieszkania						
Wieś	4.9	446	5.5	446	3.9	445
Miasto do 20 tys.	5.3	143	5.2	143	3.7	143
od 21 do 100 tys.	5.1	203	5.5	202	3.5	204
101-500 tys.	4.8	208	5.2	207	3.3	205
501 tys. i więcej mieszk.	4.5	161	5.7	161	3.4	160
Region						
Północny	5.1	112	5.0	112	3.6	109
Zachodni	4.9	129	5.1	129	3.4	129
Środkowozachodni	5.0	178	5.1	178	3.9	178
Środkowy	4.6	211	5.7	211	3.4	211
Wschodni	5.0	151	5.9	149	4.1	150
Południowo-wschodni	4.8	190	5.6	190	3.9	190
Południowo-zachodni	5.1	189	5.6	189	3.3	189
Wykształcenie						
Podstawowe	4.8	398	5.8	395	4.0	396
Zasadnicze zawodowe	5.1	314	5.3	314	3.6	314
Średnie	4.8	371	5.3	371	3.3	371
Wyższe	5.2	79	5.2	79	3.2	77
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	5.6	61	5.2	61	2.9	60
Prac. umysł. niż. szczebla	5.0	110	5.0	110	3.2	110
Pracownicy fiz. - umysł.	4.7	68	5.2	68	3.3	68
Robotnicy wykwalifikowani	5.0	124	4.9	124	3.7	124
Robotnicy niewykwalifik.	4.9	57	5.0	57	3.8	57
Rolnicy	5.1	82	5.7	82	4.2	82
Prywatni przedsiębiorcy	4.8	61	5.4	61	3.2	61
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	4.7	365	5.9	363	4.0	364
Uczniowie i studenci	4.4	52	6.0	52	3.0	52
Bezrobotni	4.8	104	4.9	104	3.8	104
Gospodynie domowe i inni	5.2	76	5.8	76	3.4	75
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 750 tys. zł	5.2	102	5.2	102	3.9	102
750 tys. - 1249 tys.	5.0	211	5.3	211	3.9	211
1250 tys. - 1749 tys.	4.9	196	5.6	196	3.6	195
1750 tys. - 2249 tys.	5.1	217	5.7	217	3.6	217
2250 tys. i powyżej	4.8	416	5.4	414	3.6	413
Ocena własnych war. mater.						
Złe	5.0	447	5.3	446	3.6	446
Średnie	4.9	552	5.4	552	3.8	551
Dobre	4.7	162	5.9	161	3.4	160
Zainteresowanie polityką						
Duże	5.2	128	5.2	128	4.0	128
Średnie	4.9	499	5.4	499	3.4	497
Małe lub żadne	4.8	534	5.5	531	3.8	532
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	4.4	77	6.3	76	4.5	77
Raz w tygodniu	5.1	679	5.5	677	3.6	677
Kilka razy w roku	4.8	301	5.3	301	3.6	299
W ogóle nie uczestniczy	4.5	105	5.3	105	3.2	105
Poglądy polityczne						
Lewica	5.0	254	5.3	254	3.4	254
Centrum	4.7	362	5.7	362	3.8	361
Prawica	5.2	234	5.4	234	3.4	233
Trudno powiedzieć	4.9	310	5.4	308	3.8	308

Tabela 1 (cd.)

	Pieniądże		Wierność		Rodzina	
	Średnia	Liczba osób	Średnia	Liczba osób	Średnia	Liczba osób
Ogółem	5.4	1160	4.8	1159	2.4	1159
Płeć						
Mężczyźni	5.3	556	4.8	554	2.4	554
Kobiety	5.5	605	4.9	605	2.4	605
Wiek						
do 24 lat	5.7	154	5.1	154	2.8	154
25-34	5.5	215	4.8	215	2.6	214
35-44	5.3	248	5.1	247	2.0	247
45-54	5.1	168	5.0	168	2.2	169
55-64	5.5	182	4.5	181	2.7	181
65 lat i więcej	5.2	192	4.5	193	2.5	193
Miejsce zamieszkania						
Wieś	5.1	447	5.0	446	2.6	446
Miasto do 20 tys.	5.4	143	4.5	143	2.3	143
od 21 do 100 tys.	5.3	203	4.8	204	2.3	204
101-500 tys.	5.6	208	4.6	207	2.3	205
501 tys. i więcej mieszk.	5.9	160	5.1	160	2.6	161
Region						
Północny	5.4	111	4.5	110	2.6	110
Zachodni	5.0	129	5.1	129	2.3	129
Środkowo-zachodni	4.8	179	5.1	178	2.2	178
Środkowy	6.0	211	5.1	211	2.3	211
Wschodni	5.7	150	4.5	151	2.4	151
Południowo-wschodni	5.3	190	4.9	190	3.0	190
Południowo-zachodni	5.4	189	4.6	189	2.1	189
Wykształcenie						
Podstawowe	5.1	397	4.7	397	2.6	398
Zasadnicze zawodowe	5.1	314	4.8	314	2.3	314
Średnie	5.8	371	5.0	371	2.3	371
Wyższe	6.3	79	5.0	78	2.3	77
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	6.0	61	4.7	60	1.9	60
Prac. umysł. niż. szczebla	5.3	110	5.0	110	2.3	110
Pracownicy fiz.- umysł.	5.3	68	5.0	68	2.2	68
Robotnicy wykwalifikowani	5.3	124	4.9	124	2.4	124
Robotnicy niewykwalifik.	5.2	57	4.4	57	2.5	57
Rolnicy	5.2	83	4.6	82	2.4	82
Prywatni przedsiębiorcy	5.7	61	5.2	61	2.0	61
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	5.3	363	4.5	364	2.5	365
Uczniowie i studenci	6.3	52	5.7	52	2.7	52
Bezrobotni	5.0	104	5.6	104	2.7	104
Gospodynie domowe i inni	5.4	76	5.1	76	2.6	75
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 750 tys. zł	4.6	102	4.7	102	2.6	102
750 tys. - 1249 tys.	5.0	212	4.9	211	2.3	211
1250 tys. - 1749 tys.	5.4	195	4.6	195	2.5	196
1750 tys. - 2249 tys.	5.5	217	4.8	217	2.5	217
2250 tys. i powyżej	5.7	415	5.0	415	2.4	414
Ocena własnych war. mater.						
Złe	5.0	447	5.0	446	2.6	447
Średnie	5.6	552	4.8	551	2.3	551
Dobre	5.8	162	4.8	162	2.4	161
Zainteresowanie polityką						
Duże	5.7	128	5.0	128	2.3	128
Średnie	5.5	500	4.9	498	2.4	497
Małe lub żadne	5.2	532	4.8	533	2.5	534
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	5.8	77	4.7	77	2.7	77
Raz w tygodniu	5.4	677	4.8	678	2.4	679
Kilka razy w roku	5.2	302	4.9	300	2.4	299
W ogóle nie uczestniczy	5.4	105	4.9	105	2.6	105
Poglądy polityczne						
Lewica	5.3	255	4.8	254	2.2	254
Centrum	5.5	362	4.7	361	2.4	361
Prawica	5.6	234	5.1	234	2.8	233
Trudno powiedzieć	5.1	308	4.8	309	2.3	310

Tabela 1 (cd.)

	Wiara		Seks		Sztuka		Wolność	
	Średnia	Liczba osób	Średnia	Liczba osób	Średnia	Liczba osób	Średnia	Liczba osób
Ogółem	5.8	1160	8.3	1155	9.0	1159	5.1	1159
Płeć								
Mężczyźni	6.1	554	8.1	554	9.0	556	5.0	554
Kobiety	5.5	605	8.5	602	9.0	603	5.1	604
Wiek								
do 24 lat	6.9	154	7.7	154	8.8	155	4.9	154
25-34	6.8	215	7.3	215	9.0	216	4.7	215
35-44	6.3	248	8.1	247	9.1	248	5.2	248
45-54	5.5	168	8.4	168	9.1	168	5.1	168
55-64	4.9	181	9.0	181	8.9	181	4.9	181
65 lat i więcej	4.3	192	9.4	189	8.9	189	5.4	191
Miejsce zamieszkania								
Wieś	5.2	445	8.4	445	9.0	445	5.2	445
Miasto do 20 tys.	6.2	143	8.5	143	9.2	143	4.8	143
od 21 do 100 tys.	5.7	204	8.4	202	9.2	202	5.2	204
101-500 tys.	6.4	208	8.1	206	9.0	210	5.2	207
501 tys. i więcej mieszk.	6.5	160	7.8	160	8.6	160	4.5	160
Region								
Północny	6.6	111	8.0	110	8.9	111	4.7	111
Zachodni	6.3	129	8.2	129	9.0	129	5.3	129
Środkowozachodni	6.3	178	8.5	178	9.2	178	4.9	178
Środkowy	6.1	211	8.2	211	8.9	211	4.8	211
Wschodni	4.3	150	8.6	148	9.0	148	5.0	150
Południowo-wschodni	5.3	190	8.0	190	8.7	190	5.4	190
Południowo-zachodni	6.0	189	8.5	189	9.2	192	5.1	189
Wykształcenie								
Podstawowe	4.7	396	8.7	393	9.1	393	5.5	395
Zasadnicze zawodowe	6.1	314	8.2	314	9.1	315	5.1	314
Średnie	6.5	371	8.1	371	8.9	372	4.7	371
Wyższe	6.7	79	7.6	78	8.3	79	4.4	79
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	7.0	61	7.4	60	8.4	61	4.7	61
Prac.umysł.niż.szczebla	6.8	110	7.4	110	8.8	110	5.8	110
Pracownicy fiz.- umysł.	6.7	68	8.1	68	9.3	69	5.0	68
Robotnicy wykwalifikowani	6.4	124	8.1	124	9.1	124	4.7	124
Robotnicy niewykwalifik.	5.8	57	8.3	57	9.3	57	5.6	57
Rolnicy	5.0	82	8.3	82	9.3	82	5.2	82
Prywatni przedsiębiorcy	7.0	61	8.0	61	8.9	61	4.5	61
Bierni zawodowo								
Renciści i emeryci	4.8	364	9.1	360	9.0	361	5.2	363
Uczniowie i studenci	6.7	52	7.7	52	8.4	53	4.1	52
Bezrobotni	5.9	104	8.0	104	9.2	104	5.0	104
Gospodynie domowe i inni	5.7	76	8.0	76	8.9	76	4.8	76
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 750 tys.zł	5.7	102	8.6	101	9.3	101	5.2	102
750 tys. - 1249 tys.	5.6	211	8.4	211	9.1	211	5.1	211
1250 tys. - 1749 tys.	5.7	195	8.3	195	9.2	195	5.1	195
1750 tys. - 2249 tys.	5.6	217	8.1	217	8.8	218	5.4	217
2250 tys. i powyżej	6.1	415	8.2	412	8.9	416	4.8	415
Ocena własnych war. mater.								
Złe	5.7	446	8.5	444	9.1	445	5.1	445
Średnie	5.7	552	8.3	551	9.0	553	5.0	552
Dobre	6.5	162	7.7	160	8.7	162	5.0	162
Zainteresowanie polityką								
Duże	5.9	128	8.3	128	8.6	130	4.6	128
Średnie	6.1	500	8.1	498	9.0	500	5.2	500
Małe lub żadne	5.5	532	8.5	529	9.1	529	5.0	531
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	3.7	77	8.4	76	8.8	76	5.4	76
Raz w tygodniu	5.3	677	8.4	675	9.0	677	5.2	677
Kilka razy w roku	6.9	301	8.1	299	9.2	300	4.6	301
W ogóle nie uczestniczy	7.5	105	7.9	105	8.8	106	4.8	105
Poglądy polityczne								
Lewica	6.7	254	8.3	254	8.9	254	4.9	254
Centrum	5.7	362	8.4	361	9.0	362	5.1	362
Prawica	5.4	234	7.9	234	8.9	234	4.9	234
Trudno powiedzieć	5.6	308	8.5	305	9.2	308	5.2	308

Tabela 2. Czy zdarzyło się Panu(i) w swoim życiu być bardzo mocno, szaleńczo, "na śmierć" zakochanym(a)?
(%)

	Nie	Tak	Liczba osób
Ogółem	43	57	1172
Płeć			
Mężczyźni	39	61	560
Kobiety	46	54	612
Wiek			
do 24 lat	48	52	155
25-34	33	67	217
35-44	41	59	249
45-54	43	57	168
55-64	43	57	183
65 lat i więcej	51	49	197
Miejsce zamieszkania			
Wieś	49	51	447
Miasto do 20 tys.	40	60	146
od 21 do 100 tys.	39	61	204
101-500 tys.	44	56	215
501 tys.i więcej mieszk.	32	68	159
Region			
Północny	39	61	111
Zachodni	44	56	131
Środkowozachodni	47	53	180
Środkowy	29	71	214
Wschodni	50	50	153
Południowo-wschodni	45	55	187
Południowo-zachodni	47	53	196
Wykształcenie			
Podstawowe	49	51	406
Zasadnicze zawodowe	41	59	315
Średnie	41	59	371
Wyższe	25	75	81
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	23	77	63
Prac.umysł.niż.szczebla	37	63	110
Pracownicy fiz.- umysł.	50	50	69
Robotnicy wykwalifikowani	48	52	124
Robotnicy niewykwalifik.	48	52	58
Rolnicy	52	48	83
Prywatni przedsiębiorcy	14	86	60
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	47	53	370
Uczniowie i studenci	38	62	53
Bezrobotni	45	55	104
Gospodynie domowe i inni	43	57	76
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 750 tys.zł	41	59	101
750 tys. - 1249 tys.	50	50	210
1250 tys. - 1749 tys.	41	59	198
1750 tys. - 2249 tys.	43	57	221
2250 tys. i powyżej	41	59	422
Ocena własnych war. mater.			
Złe	43	57	449
Średnie	45	55	559
Dobre	34	66	163
Zainteresowanie polityką			
Duże	44	56	131
Średnie	41	59	504
Małe lub żadne	44	56	537
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	52	48	80
Raz w tygodniu	45	55	681
Kilka razy w roku	35	65	303
W ogóle nie uczestniczy	41	59	108
Poglądy polityczne			
Lewica	43	57	255
Centrum	40	60	362
Prawica	39	61	235
Trudno powiedzieć	48	52	319

Tabela 3. Czy obecnie czuje się Pan(i) zakochany(a)?
(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	58	42	1158
Płeć			
Mężczyźni	61	39	555
Kobiety	55	45	604
Wiek			
do 24 lat	59	41	154
25-34	75	25	213
35-44	70	30	246
45-54	60	40	167
55-64	44	56	179
65 lat i więcej	34	66	198
Miejsce zamieszkania			
Wieś	54	46	440
Miasto do 20 tys.	53	47	142
od 21 do 100 tys.	62	38	206
101-500 tys.	64	36	214
501 tys. i więcej mieszk.	58	42	156
Region			
Północny	60	40	112
Zachodni	61	39	130
Środkowozachodni	54	46	175
Środkowy	63	37	209
Wschodni	64	36	153
Południowo-wschodni	48	52	185
Południowo-zachodni	57	43	195
Wykształcenie			
Podstawowe	43	57	402
Zasadnicze zawodowe	65	35	310
Średnie	65	35	366
Wyższe	72	28	81
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	78	22	61
Prac. umysł. niż. szczebla	68	32	110
Pracownicy fiz.- umysł.	59	41	69
Robotnicy wykwalifikowani	74	26	123
Robotnicy niewykwalifik.	58	42	57
Rolnicy	61	39	83
Prywatni przedsiębiorcy	71	29	58
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	39	61	369
Uczniowie i studenci	55	45	53
Bezrobotni	59	41	100
Gospodynie domowe i inni	79	21	74
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 750 tys. zł	63	37	98
750 tys. - 1249 tys.	60	40	208
1250 tys. - 1749 tys.	53	47	198
1750 tys. - 2249 tys.	57	43	218
2250 tys. i powyżej	57	43	417
Ocena własnych war. mater.			
Złe	52	48	439
Średnie	58	42	555
Dobre	71	29	164
Zainteresowanie polityką			
Duże	62	38	131
Średnie	63	37	498
Małe lub żadne	52	48	530
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	39	61	80
Raz w tygodniu	61	39	674
Kilka razy w roku	58	42	298
W ogóle nie uczestniczy	55	45	106
Poglądy polityczne			
Lewica	61	39	255
Centrum	63	37	355
Prawica	60	40	233
Trudno powiedzieć	48	52	315